Nota van toelichting

Kerkrade, 26 oktober 2026

Nummer: 26TI054

Behorend bij ontwerpbesluit nummer: 26Rb075

Commissie: 30 november 2026

- Algemene Zaken en Middelen

Aangeboden door: College van burgemeester en wethouders,

- Burgemeester P. Dassen-Housen

Onderwerp

Integraal Veiligheidsplan Kerkrade 2027-2030

Beslispunten

1. het door het college aangeboden concept Integraal Veiligheidsplan Kerkrade 2027-2030 vast te stellen;

2. het vastgestelde plan te publiceren op de gemeentelijke website.

Samenvatting

Met het Integraal Veiligheidsplan (IVP) Kerkrade 2027-2030 geeft de gemeenteraad invulling aan de wettelijke verplichting uit de Politiewet om periodiek de strategische kaders voor het lokale veiligheidsbeleid vast te stellen. Het IVP bouwt voort op de koers uit de periode 2023-2026 en sluit aan bij het Coalitieakkoord 2026-2030 *Tsezame vuur 't jeluk va Kirchroa*.

Niet analyseren van het verleden of het voorspellen van de toekomst staat centraal. Wel het vermogen om samen flexibel, daadkrachtig en toekomstbestendig te handelen op alle soorten veiligheids- en leefbaarheidsproblematiek. De samenleving verandert immers snel en veiligheidsvraagstukken ontwikkelen zich voortdurend. Wat vandaag actueel is, kan morgen alweer zijn ingehaald door nieuwe ontwikkelingen.

De centrale doelstelling van het IVP is het vergroten van het subjectieve veiligheidsgevoel. Uit het Burgeronderzoek 2025 blijkt dat 48% van de inwoners zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt. De ambitie is dat in het Burgeronderzoek 2031 ten minste 70% van de

respondenten aangeeft zich veilig in Kerkrade te voelen, waarmee het aandeel inwoners dat zich wel eens onveilig voelt daalt naar maximaal 30%.

Het IVP richt zich primair op sociale veiligheid, leefbaarheid en weerbaarheid. Het plan geeft richting aan de inzet van politiecapaciteit ten behoeve van de handhaving van de openbare orde. De opsporing van strafbare feiten valt onder het gezag van het Openbaar Ministerie en valt buiten de reikwijdte van het IVP. Fysieke veiligheid, rampenbestrijding en crisisbeheersing zijn reeds verankerd in specifieke wet- en regelgeving en regionale beleidskaders van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg.

De uitvoering van het IVP vindt plaats via tweejaarlijkse Uitvoeringsprogramma's Leefbaarheid en Veiligheid (UVP's), waarin de strategische kaders door het college worden vertaald naar concrete projecten en interventies. Hiermee blijft het veiligheidsbeleid voldoende flexibel om in te spelen op actuele ontwikkelingen en lokale behoeften. Over de uitvoering van het IVP en de UVP’s wordt jaarlijks verantwoording afgelegd via de Jaarrekening en de Burap.

Voor de periode 2027-2030 worden vier aandachtsthema's onderscheiden:

- **Bestuurlijke aanpak van georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit**, gericht op het vergroten van de weerbaarheid van samenleving en overheid, het verstoren van criminele verdienmodellen, de aanpak van drugscriminaliteit, zorgfraude en digitale criminaliteit en het versterken van de informatiepositie.
- **Leefbaarheid in wijken**, met aandacht voor woonoverlast, zorg en veiligheid, verkeers- en parkeeroverlast, afvaldumpingen en een veilige inrichting van de openbare ruimte.
- **Jeugd en veiligheid**, waarbij wordt ingezet op vroegsignalering, preventie, integrale samenwerking, een persoons- en groepsgerichte aanpak en regionale samenwerking binnen Parkstad.
- **Weerbare samenleving:** investeren in maatschappelijke weerbaarheid, veiligheidsbewustzijn en zelfredzaamheid van inwoners. Daarbij vormt het Strategisch Weerbaarheidsprogramma een belangrijk aanvullend kader voor de voorbereiding op crises, verstoringen en nieuwe veiligheidsdreigingen.

Het IVP kiest daarmee voor een koersvaste maar flexibele aanpak, waarbij leefbaarheid, verbinding, weerbaarheid en veiligheidsgevoel centraal staan. Samen met inwoners, maatschappelijke organisaties en veiligheidspartners wordt gewerkt aan een Kerkrade waarin inwoners niet alleen veilig zijn, maar zich ook veilig voelen.

Aanleiding

Artikel 38b van de Politiewet bepaalt dat de gemeenteraad ten minste eenmaal per vier jaar de doelen vaststelt die de gemeente op het terrein van de veiligheid nastreeft door de handhaving van de openbare orde en de hulpverlening door de politie. Dit plan wordt het Integraal Veiligheidsplan (IVP) van de gemeente genoemd. Het huidige plan loopt tot en met 31 december 2026 en dient opnieuw vastgesteld te worden.

Historie

Op 1 maart 2023 werd het Integraal Veiligheidsplan Kerkrade 2023-2026 vastgesteld door de raad. Dit IVP heeft in de afgelopen jaren de koers aangegeven binnen het veiligheidsdomein. Het was eveneens de leidraad voor de (verantwoordings)teksten in de jaarlijkse Begroting, Burap en Jaarrekening.

Het coalitieakkoord 2026-2030 gaf de eerste contouren voor de opzet van het nieuwe IVP. Wijkgericht werken, leefbaarheid in de wijken, de aanpak van (ondermijnende) criminaliteit en weerbaarheid zijn voorname uitgangspunten.

De resultaten van het Burgeronderzoek 2025 vormden het startpunt voor een terugblik op het IVP 2023-2026 en de verdere invulling van het nieuwe IVP.

Op 22 september 2026 werd een themabijeenkomst Leefbaarheid en Veiligheid voor raads- en commissieleden georganiseerd. In deze bijeenkomst zijn de uitgangspunten en eerste contouren van het IVP 2027-2030 eveneens gepresenteerd. De hierop ontvangen reacties bevestigden de koers en gaven geen aanleiding tot fundamentele andere keuzes en kaders.

Voorstel

Voorgesteld wordt het concept Integraal Veiligheidsplan Kerkrade 2027-2030 vast te stellen en openbaar te publiceren. Voor dit voorstel spreken de volgende argumenten:

Vaststelling is een wettelijke verplichting
Op grond van artikel 38b van de Politiewet stelt de gemeenteraad ten minste eenmaal per vier jaar de strategische kaders vast die de gemeente op het terrein van veiligheid nastreeft. Het huidige plan verloopt per 1 januari 2027. Met het Integraal Veiligheidsplan Kerkrade 2027-2030 wordt invulling gegeven aan de wettelijke verplichting.

Herijking van de strategische kaders gewenst
De samenleving en veiligheidsopgaven ontwikkelen zich voortdurend en steeds sneller. Technologische ontwikkelingen, digitalisering, maatschappelijke veranderingen en nieuwe vormen van criminaliteit vragen om een periodieke herijking van het veiligheidsbeleid.

Uitvoering geven aan het coalitieakkoord
De aandacht voor wijkgericht werken, verbeteren van de leefbaarheid, jeugd, ondermijnende criminaliteit en weerbaarheid sluit direct aan bij de ambities uit het Coalitieakkoord 2026-2030.

Voortbouwen op de eerder ingezette koers
De ingezette koers uit het IVP 2023-2026 wordt voortgezet en inzet op het verder versterken van bestaande samenwerkingsstructuren, het wijkgericht werken en de integrale aanpak van veiligheidsvraagstukken. Het verbindt een flexibele en integrale inzet van zorg- en veiligheidspartners aan een duidelijke maatschappelijke doelstelling: het meetbaar verbeteren van het veiligheidsgevoel van inwoners.

Kanttekening

Beschikbare capaciteit van zorg- en veiligheidspartners staat onder druk
De uitvoering van het IVP is mede afhankelijk van de inzet van verschillende partners, waaronder politie, Openbaar Ministerie, zorginstellingen en woningcorporaties. Ontwikkelingen rondom capaciteit, personele beschikbaarheid en landelijke prioriteiten hebben een relevante invloed op de uitvoerbaarheid van onderdelen van het veiligheidsbeleid. De beschikbare capaciteit politie, recherche en GGZ-instellingen staat onder druk en vormt een risico voor de uitvoerbaarheid van onderdelen van het veiligheidsbeleid. De tekorten bij de in de GGZ-zorg hebben bijvoorbeeld direct invloed op de leefbaarheid in de wijken omdat het aantal personen met (overlastgevend) onbegrepen gedrag steeds verder toeneemt.

Veiligheidsgevoel wordt door veel factoren beïnvloed
Het IVP richt zich primair op het versterken van het veiligheidsgevoel van inwoners. Dit veiligheidsgevoel wordt echter mede beïnvloed door maatschappelijke, regionale, landelijke en internationale ontwikkelingen waarop de gemeente slechts beperkt invloed heeft. Hierdoor kan niet worden gegarandeerd dat de geformuleerde doelstelling volledig wordt gerealiseerd.

Financiën

Aan de vaststelling van het IVP Kerkrade 2027-2030 zijn geen financiële consequenties verbonden. De uitvoering van het plan vindt plaats binnen de beschikbare middelen van het programma Veiligheid.

Maatschappelijke betrokkenheid

Als participatievorm is gekozen voor raadplegen (trede 2). Voor het IVP Kerkrade 2027-2030 zijn als uitgangspunten genomen de verschillende onderzoeken en gesprekken met inwoners, professionals en maatschappelijke partners. Een belangrijke basis vormde het Burgeronderzoek 2025. Daarnaast is via Gemeentepeiler een peiling uitgevoerd over het Integraal Veiligheidsplan, waaraan 455 van de 1.500 panelleden deelnamen. De peiling bestond voornamelijk uit open vragen om breed op te halen wat maakt dat inwoners zich onveilig voelen, maar ook juist waardoor inwoners zich veilig voelen. De vele honderden open antwoorden zijn geanalyseerd en lagen in lijn met de resultaten uit het Burgeronderzoek.

Aanvullend zijn inzichten opgehaald tijdens een Themabijeenkomst Leefbaarheid en Veiligheid voor raads- en commissieleden (september 2026) evenals een bijeenkomst met vertegenwoordigers van de wijkpreventieteams (oktober 2026).

Uit de gesprekken en onderzoeken komt een helder beeld naar voren. Inwoners geven aan vooral behoefte te hebben aan een zichtbare aanwezigheid van politie en handhaving, een stevige aanpak van drugscriminaliteit en drugsoverlast, verbetering van de verkeersveiligheid, aandacht voor jeugd in combinatie met duidelijke grenzen, een schone en goed verlichte openbare ruimte en bescherming tegen nieuwe vormen van criminaliteit, zoals cybercriminaliteit.

Vervolg

Zoals in het plan aangegeven gaat de college na vaststelling van het Integraal Veiligheidsplan 2027-2030 aan de slag met de uitwerking in het uitvoeringsplan (UVP) leefbaarheid en veiligheid 2027-2028. Dit UVP wordt in het eerste kwartaal van 2027 vastgesteld door het college.

Jaarlijks wordt in de komende Jaarrekeningen, en tussentijds in de Burap, verantwoording afgelegd over de voortgang en uitvoering van het plan.

Op verzoek van het presidium kan door middel van een themabijeenkomst dieper ingegaan worden op de uitvoering van het plan en/of een verdieping van een thema.

Evaluatie

De eindevaluatie wordt uitgevoerd medio 2030 in aanloop naar het IVP Kerkrade 2031-2034.

De Burgeronderzoeken 2027 en 2029 vormen de tussenevaluaties of de centrale doelstelling in het Burgeronderzoek 2031 wordt gehaald. Het streven is dat in het Burgeronderzoek ten minste 70% van de respondenten aangeeft zich veilig in Kerkrade te voelen.

Bijlagen

1. Concept Integraal Veiligheidsplan Kerkrade 2027-2030
2. Ontwerpbesluit raad